

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

М.Д. Зячук

“ 1 ” *Вересня* 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»

Освітньо-професійна програма «Географія»

Спеціальність: 014.07 «Середня освіта (Географія)»

Галузь знань: Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: II (магістерський) рівень вищої освіти

Факультет географічний

Чернівці
2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та основи партнерської взаємодії в освітньому процесі» складена відповідно до вимог її змісту навчальної дисципліни «Лідерство та основи партнерської взаємодії в освітньому процесі» та відповідає освітньо-професійній програмі підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.07 «Середня освіта (Географія)» ОП «Географія» затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 1 від «31. 08. 20 21 року»).

Розробники:

Доктор педагогічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Мурей Олександр Сидимівич

Затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Протокол № 1 від «30 08 2021 року»

Завідувач кафедри Ваца (В.Я. Вацеба)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 2 від «1» 09 2021 року»

Голова навчально-методичної ради географічного факультету Пасічник (М.Д. Пасічник)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 014 «Середня освіта» (Географія)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		10-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістер	Лекції	
		30 год.	
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	106 год.
Індивідуальні завдання:			
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Лідерство є ключовим елементом інноваційного процесу й розвитку організації. У складних умовах сьогодення зростає роль нарощування лідерського потенціалу представників сфери освіти, у зв'язку з чим особливої уваги набуває роль вчителя як соціальної інституції, що готує майбутнє нашої держави. Саме лідер покликаний сформулювати таку ідею або систему ідей, в яку готові повірити та яку готові прийняти. Одним із кроків на шляху до вирішення даної проблеми є даний спецкурс.

Мета спецкурсу полягає у висвітленні сутності та вимог до сучасного лідерства, виявлення та розвитку лідерського потенціалу вчителя, здатного професійно та ефективно впроваджувати зміни та новації у діяльність закладу освіти, ознайомляться з особливостями партнерської взаємодії в освітньому процесі.

У результаті опанування змісту даного спецкурсу слухачі отримають *знання* щодо сутності ефективного лідерства, актуальні проблеми і вимоги до сучасного лідерства в освітній організації, принципи формування професійної команди, орієнтованої на результат, методи виявлення власного лідерського потенціалу; *усвідомлять* власну відповідальність і важливість особистісних якостей сучасного лідера та шляхи їх розвитку, а також які стилі лідерства є найефективнішими у процесі формування команди; *розвинуть вміння* нарощування лідерського потенціалу в освітній організації з урахуванням власних ресурсів і обмежень.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.

Сутність та вимоги до сучасного лідерства

1. Поняття «лідер».
2. класифікацію лідерів відповідно до особливостей їх діяльності.
3. Функції лідера

Тема 2.

Основні теорії лідерства.

1. Теорія «великої людини» (Great Person Theory)
2. Теорія «Характерних рис»
3. Ситуаційна теорія лідерства (Contingency theory of leadership)
4. Теорія «обставин» (Theory of circumstances)
5. Біхевіористична теорія лідерства (Behavioral theory of leadership)
6. Трансакційна теорія лідерства (теорія управління)
7. (Transaction theory of leadership)
8. Трансформаційна теорія (Transformation theory)
9. Теорія впливу (Theory of influence)

Тема 3.

Стилі лідерства

1. Авторитарний.
2. Демократичний.
3. Вільний, ліберальний.

Тема 4.

1. Загальні підходи до розвитку лідерства
2. модернізацію підходів до управління людськими ресурсами
3. Ключові фактори успіху сучасного управління

Тема 5.

Педагогіка партнерства» як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу

1. Основи педагогіки партнерства
2. Освітнє шкільне середовище
3. ідеї «педагогіки співробітництва»

Тема 6.

Основні вимоги та правила організації партнерства школи і сім'ї.

1. Педагогіка партнерства
2. Принципи педагогіки партнерства
3. Основні вимоги та правила організації партнерства та сім'ї

Тема 7.

Упровадження технології проектування моделі партнерської взаємодії з сім'єю.

1. Налагодження взаємодії начального закладу і сім'ї
2. Основними принципами партнерської взаємодії
3. Моделі партнерської взаємодії з сім'єю.

3. Структура навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість				Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота студента	зальні	
Денна	5	10	3	90	2	30		-	-	60		залік
Заочна												

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р		л	п	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Сутність та вимоги до сучасного лідерства	11	2	2	-	-	7						
Тема 2. Основні теорії лідерства.	12	2	2	-	-	8						

Тема 3. Стилі лідерства	11	2	2	-	-	7							
Тема 4. Загальні підходи до розвитку лідерства	12	2	2	-	-	8							
Змістовий модуль 2.													
Тема 5. Педагогіка партнерства» як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу	11	2	2	-	-	7							
Тема 6. Основні вимоги та правила організації партнерства школи і сім'ї.	12	2	2	-	-	8							
Тема 7. Упровадження технології проектування моделі партнерської взаємодії з сім'єю.	11	2	2	-	-	7							
Усього годин	90	30				60							
Модуль 1-2													
ІНДЗ													
Усього годин	90	15	15	-	-	60							

6. Практичні заняття

Практична робота №1

**Тема: Розвиток лідерського потенціалу керівника освітньої організації
(елементи тренінгу)**

Мета тренінгу: розвиток умінь і навичок керівників освітніх організацій щодо діагностики, а також оволодіння методами виявлення власного лідерського потенціалу, застосуванню набутих знань та умінь у професійній діяльності.

Завдання тренінгу:

1. Розвинути здатність до лідерства на особистому, груповому та організаційному рівнях.
2. Оволодіти методами виявлення власного лідерського потенціалу.
3. Оновити та удосконалити знання щодо асертивної поведінки як характеристики сучасного лідера.
4. Розвинути вміння нарощування лідерського потенціалу.

Практична робота №2

Тема: Оцінювання ефективності діяльності викладача

Практична робота №3

Тема: Академічна доброчесність як основа лідерського потенціалу університету

Практична робота №4

Тема: Формування корпоративної культури навчального закладу на засадах лідерства

Практична робота №5

Тема: Педагогіка партнерства в українській традиції

Практична робота №6

Тема: Партнерство у школі: у чому секрет

Практична робота №7

Тема: Як педагогіка партнерства працює в різних країнах

Самостійна робота

- Організаційно-управлінські умови формування соціально відповідального лідерства
- Закономірності та функції дослідницького лідерства
- Розвиток технологічної компетентності керівника-лідера як складової спроможності навчального закладу
- Особистісний та професійний розвиток сучасного викладача-лідера.
- Розвиток критичного мислення – вектор вищої ноосвіти
- Упровадження парадигми лідерства у закладі середньої освіти
- Студентське самоврядування як інструмент розвитку лідерського потенціалу університетів у контексті глобального лідерства .
- Усвідомлення студентами власної соціальної відповідальності як передумова успішного професійного становлення.

6. Індивідуальні завдання

1. Що таке «лідерство»?
2. Хто такий лідер?
3. Які якості притаманні лідеру освітньої організації?
4. Які існують стилі лідерства?
5. Яка роль лідера у командному підході в освітній організації?
6. Що таке «асертивна поведінка» і яка її роль в діяльності керівника освітньої організації?
7. Що таке «лідерський потенціал»?
8. Особливості нарощування лідерського потенціалу керівника освітньої організації.

7. Методи навчання

При вивченні курсу «ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇВЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ» рекомендується використовувати такі методи навчання:

1. При проведенні лекційних занять доцільно використовувати словесні методи навчання: пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія з поєднанням наочних методів навчання: ілюстрування, демонстрування, використання мультимедійних презентацій.

2. При проведенні практичних робіт доцільно використовувати такий словесний метод навчання як інструктаж з поєднанням наочних методів навчання – ілюстрування та демонстрування, проектне навчання, інтерактивні форми роботи, ділові ігри, тренінги.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇВЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ» рекомендується використовувати такі методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; онлайн тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий усний залік.

2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: поточне тестування семінарів, практична перевірка і оцінювання практичних задач.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4		МК	T1	T2	T3	T4	МК		
5	5	5	5		10	5	5	5	5	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 (відмінно) зараховано	Ставиться у випадках, коли студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати ситуативні завдання, передбачені програмою дисципліни, засвоїв основу та ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
80-89	B	4 (добре) зараховано	Ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу,

			вміє виконувати ситуативні завдання , викладає матеріал у логічній послідовності , робить певні узагальнення і висновки , але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.
70-79	C	4 (добре) зараховано	Знання предмету глибокі і повні, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент орієнтується у більшості питань, але не вміє робити певні узагальнення і висновки, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.
60-69	D	3 (задовільно) зараховано	Знання предмету перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент недостатньо орієнтується у більшості питань, що стосуються теоретичних основ науки. Знання предмету не носять системного характеру. Студент здатний проводити аналіз ситуацій і проблем за допомогою викладача
50-59	E	3 (задовільно) зараховано	Ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання не зараховано	Ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, не вміє чітко узагальнити опрацьований матеріал, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом Не зараховано	Ставиться студенту, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє або неправильно виконує розрахунки за розв'язання практичних завдань.

10. Методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки магістра з спеціальності 014 «Середня освіта» (Географія)
2. Програма нормативної навчальної дисципліни «ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇВЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»
3. Сайт дистанційної освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича

4. Лекційний матеріал з курсу «ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇВ-ЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»
5. Контрольні завдання до курсу «ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇВ-ЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»
6. Контрольні роботи для перевірки засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу «ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇВ-ЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»
7. Тестові завдання для перевірки засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу «ЛІДЕРСТВО ТА ОСНОВИ ПАРТНЕРСЬКОЇВ-ЗАЄМОДІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»

11. Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556- VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект). Київ, 2014. С. 8–28.
3. Роль університету у розвитку лідерського потенціалу суспільства: концептуальні засади. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 100 с.
4. Іванова І. Лідерство в культурі педагогічного менеджменту. URL: <http://social-science.com.ua/article/167>.
5. Кращенко Ю. П. Виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування : автореф. дис. ...на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.07. Полтава, 2012. 284 с.
6. Гондюл І. Лідерство як технологія управління персоналом навчального закладу. Вища освіта України. Тематичний випуск «Університет і лідерство». 2014. № 4 (додаток 1). С. 6–11.
7. Ворон О. Методологічні аспекти зростання професійного потенціалу керівників загальноосвітніх закладів. Нова педагогічна думка : науковий журнал. Рівнен. обл. ін-т після-диплом. пед. освіти, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т ; гол. ред. М. А. Віднічук. 2014. № 4 (80). Рівне. С. 7-10
8. Калашнікова С. А. Лідер в освіті. Ен-циклопедія освіти. К., 2008. С. 454.
9. Попова О. І. Професійна компетентність керівника освітньої галузі у вимірі сьогодення. Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. № 2 (42). 484 с. С. 350–358.

10. Василенко Н. В. Педагогічні умови підготовки керівників профільної школи до соціокомунікативної компетентності у системі післядипломної освіти. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2011. Вип. 27. С. 231–236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2011_27_49

11. **Чубрей О. С.** Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: [моногр.]. Чернівці: Технодрук, 2020. 376 с.

12. **Чубрей О. С.** Авторська структурно-функціональна модель професійної підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності. *Інноваційна педагогіка*: наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 16, т. 1. С. 161–165.

13. **Чубрей О. С.** Авторська технологія підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Інноваційна педагогіка*: наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 18, т. 2. С. 129–132.

14. **Чубрей О. С.** Теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх вчителів географії в сучасних умовах: навч.-метод. посіб. Чернівці: ЧНУ, 2019. 106 с.